

mitja de treball es va desenvolupar en la *lingua franca* de la trobada, que no era la materna de cap dels assistents: l'anglès (amb algunes versions millors, i d'altres, de millorables). Immillorable i molt ben aprofitada fou la provisió de les pauses amb cafè (i dolços), així com la dels dinars, amb uns deliciosos canapès que feien bo el regust etimològic de les paraules *collega* i *company*.

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Homenatge a Carles Miralles (22 d'abril de 2015). — El dia 22 d'abril de 2015 va tenir lloc a la sala de conferències «Ignazio Ambrogio» de la Universitat de Roma Tre una sessió *in memoriam* de Carles Miralles, coordinada per Giuseppe Grilli, director del Dipartimento di Lingue, Letterature e Culture Straniere, amb la col·laboració de Mario de Nonno, director del Dipartimento di Studi Umanistici, i que comptà amb la presència del rector de la Universitat.

L'acte va constar de dues parts: una dedicada a l'hellenista i l'altra al poeta i estudis de la literatura catalana. En la primera part, presidida per Giuseppina Basta Donzelli de la Universitat de Catania, prestigiosos especialistes glossaren les aportacions de Miralles al camp de la filologia grega. Giovanni Cerri, de la Universitat de Roma Tre, va fer una síntesi de l'activitat com hellenista de l'homenatjat, dient que es va ocupar gairebé de tots els gèneres i de totes les èpoques amb forta consciència crítica i afinat coneixement de la tècnica filològica. En destacà la trobada l'any 1980 amb Bruno Gentili, moment a partir del qual Miralles inicia una aproximació al món de la poesia grega arcaica des d'una metodologia antropològica, citant especialment els estudis dedicats a Arquifloc i Hiponacte, realitzats conjuntament amb Jaume Pòrtulas. L'interès de Miralles es decantà més endavant per Homer, així com per altres poetes lítics i per la tragèdia. Paolo Cipolla, de la Universitat de Catania, es detingué especialment sobre la interpretació de Miralles de l'elegia i el iambe, subratllant-ne com aconseguia entrar a la ment dels poetes antics amb més aprofundiment que molts altres crítics. Riccardo di Donato, de la Universitat de Pisa, comentà els estudis sobre Homer, posant de relleu la relació de Miralles amb els estudiosos de l'Escola de París, Jean Pierre Vernant, Pierre Vidal-Naquet i Nicole Loraux. Vittorio Citti, de la Universitat de Trento, parlà de Miralles com a poeta i editor de les *Supplicants* d'Èsquil, dins el marc del projecte d'una nova edició de l'obra completa d'aquest tràgic en què tots dos estaven involucrats. Rosario Scaglia, del Liceo Classico Paternò, comentà que seguir la manera com Miralles entenia la literatura clàssica ajudava a aproximar-la i fer-la atractiva per als alumnes. Montserrat Jufresa, de la Universitat de Barcelona, assenyala com els puntals dels interessos de Miralles, que eren les paraules, el valor dels clàssics i la renovació de la literatura catalana, s'enllaçaven en les seves vessants de filòleg, de poeta i d'estudis de la cultura catalana, i explicaven que hagués estat un dels principals impulsors de l'observatori de recerca «Aula Carles Riba», dedicat precisament a estudiar la influència dels clàssics a la cultura catalana.

La segona part, dedicada al poeta i estudis de la literatura, fou presidida per Corrado Bologna, de la Universitat de Roma Tre. S'inicià amb la intervenció de Giuseppe Grilli, de la Universitat de Roma Tre i organitzador de l'homenatge, que parlà de Miralles com un comparatista excel·lent, i recordà els seus treballs sobre literatura espanyola del s. xvi, el *Crotalón* i el *Lazarillo de los atunes*, dient que havia sabut connectar el seu contingut subversiu amb el de la poesia arcaica grega. Annamaria Annicchiarico, de la Universitat de Roma Tre, recordà els treballs sobre *Tirant lo Blanc* de Carles Miralles, i Nancy de Benedetto, de la Universitat de Bari, rememorà la manera com Miralles havia interpretat el mite de Fedra. Nicola Palladino, de la Seconda Università di Napoli, comentà la lectura que Miralles havia fet de *Les Elegies de Bierville* de Carles Riba, i Daniele Cor-

si, de la Università di Siena, la manera com Miralles havia entès la poesia de Salvat Papasseit, que comparava amb una finestra oberta per on passava el vent. Daniela Privitera, del Middlebury College at Mills, recordà com l'anàlisi del teatre de Sòfocles feta per Miralles a *La luce del dolore* ens obre un camí suggeridor per a la relectura de la tragèdia en general. En un moment d'aquesta segona part Giuseppe Grilli llegí un escrit d'Anna Maria Saludes, de la Università di Firenze, que evocava records personals i destacava així mateix elements de la labor de Miralles com a crític literari, especialment en relació a Riba. Per finalitzar, Norbert Von Prellwitz, de la Università La Sapienza, Roma, presentà i comentà amb encert algunes de les poesies de Miralles traduïdes a l'italià i incloses en l'antologia *Poemes*, A&B editrice, Roma, 2012.

En acabar l'acte, que tingué un alt nivell tan erudit com emotiu, els organitzadors feren lliurament a Carmina Jori, esposa de Carles Miralles, d'una placa que recordava els llaços estrets que el nostre filòleg i poeta havia mantingut amb els estudiosos de la Universitat italiana.

Montserrat JUFRESA
Universitat de Barcelona

II Colloqui «Mirades de la ciència sobre el temps. El cycle de l'any» (Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, 18, 19 i 20 de maig de 2015). — Dal 18 al 19 maggio si è tenuto a Barcellona il II Colloqui «Mirades de la ciència sobre el temps», dedicato quest'anno al ciclo dell'anno. L'incontro internazionale è stato organizzato da José Enrique Gargallo Gil, professore di filologia romanza all'Universitat de Barcelona, con l'aiuto dei suoi collaboratori: Maria-Reina Bastardas, Joan Fontana del Departament de Filologia Romànica e di Antonio Torres del Departament de Filologia Hispànica, in seno alle attività realizzate nel quadro del progetto *ParemioRom* (FFI2011-24032). Il progetto è dedicato alla raccolta e allo studio del patrimonio paremiologico romano con particolare attenzione ai detti relativi alla meteorologia (cfr. il sito <http://stel.ub.edu/paremio-rom/ca>), e si pone in continuità con quanto realizzato da due progetti precedenti: *Base de datos sobre refranes del calendario y meteorológicos en la Romania* (BADARE): FFI2008-02998/FILO (2008-2011), e HUM2005-01330/FILO (2005-2008).

Il convegno è il secondo di tre incontri previsti, il primo si è tenuto nel 2014 (26 e 27 maggio), durante i quali si è tentato, con successo, di condensare molteplici sguardi da differenti prospettive scientifiche e disciplinari intorno a un concetto, quello tempo, inteso sia nel suo significato cronologico sia in quello atmosferico. In particolare il *II Colloqui* ha focalizzato l'attenzione su un tema specifico, il ciclo dell'anno appunto, dove entrambe le accezioni della parola «tempo» assumono una particolare salienza: ciclica successione di intervalli temporali, più o meno ampi e variamente computabili (tempo cronologico), e altrettanto ciclica successione di stagioni e condizioni atmosferiche, col loro portato di effetti sui cicli vitali degli esseri viventi (tempo atmosferico). Il tema è stato affrontato secondo approcci e sguardi diversi, offerti da specialisti di vari ambiti del sapere: poesia, paremiologia, cronobiologia, filologia, matematica, psichiatria, climatologia, ornitologia ed etnobotanica.

L'incontro si è aperto ufficialmente il 18 maggio, in coincidenza con la luna nuova di maggio, con saluti di Pere J. Quetglas, Prorettore alla Comunicazione e Progezione, e di Adolfo Sotelo Vázquez, Decano della Facultat de Filologia. Gli interventi dei partecipanti si sono susseguiti secondo l'arbitrario ordine alfabetico dei cognomi degli studiosi convenuti, con il risultato che lo sguardo multidisciplinare si è realizzato durante lo svolgimento stesso dell'incontro, in modo più efficace di quanto non accada in altri convegni —magari caratterizzati da un'assai meno ardita apertura d'orizzonte scientifico— dove gli interventi si raggruppano per blocchi indipendenti e stagni.